

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 15-05-2020 r.

Adam Bodnar

VII.7037.45.2020.AT

**Pan
Mariusz Kamiński
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji**

ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

do Rzecznika Praw Obywatelskich trafia coraz więcej informacji na temat **uczniów, którzy w związku z czasowym ograniczeniem pracy szkół i innych placówek oświatowych w czasie trwania epidemii COVID-19 znaleźli się poza zasięgiem oddziaływania systemu oświaty¹**. Problem dotyczy nie tylko równego dostępu do nauki, ale także **możliwego zagrożenia dla zdrowia i bezpieczeństwa dzieci i młodzieży**.

Pomimo wielokrotnych prób nawiązania kontaktu z uczniami i ich rodzinami, w niektórych przypadkach działania dyrektorów szkół i nauczycieli nie przynoszą skutku. Część uczniów nie uczestniczy w zdalnych lekcjach i nie odbiera przysyłanych zadań. Ich rodzice nie stosują żadnych form komunikacji ze szkołą: nie odbierają telefonów, nie korzystają z dziennika elektronicznego, nie udzielają szkole potrzebnych informacji. Z niektórymi z nich kontakt ustał już 12 marca br., kiedy zawieszono szkolne zajęcia. Z uwagi na wcześniejszą wiedzę na temat sytuacji życiowej ucznia dyrektorzy szkół i nauczyciele obawiają się, że niektóre dzieci mogą doświadczać przemocy lub skrajnego zaniedbania. Jednakże metody, jakimi obecnie dysponują pracownicy szkół, nie pozwalają na podjęcie skutecznej interwencji, gdy istnieje podejrzenie, że uczniowi dzieje się krzywda.

¹ K. Romanowska, „Dzieci, które zniknęły. Najgorszym skutkiem zdalnego nauczania będzie jeszcze większe rozwarstwienie społeczne”, 13.05.2020, <https://www.wysokieobcasy.pl/wysokie-obcasy/7,173910,25936655,dzieci-ktore-zniknely-zamiast-dumnego-homeschoolingu-mamy.html> (dostęp w dniu 14.05.2020)

Z informacji dostępnych Rzecznikowi Praw Obywatelskich wynika, że **niektórzy dyrektorzy proszą o pomoc policję, zgłaszając brak realizacji obowiązku szkolnego**. Policja nie zawsze podejmuje czynności, gdyż skupia się przede wszystkim na rodzinach objętych Niebieską Kartą. Ponadto funkcjonariusze Policji wskazują na brak wytycznych co do kontrolowania rodzin jedynie na podstawie zgłoszenia szkoły o braku kontaktu z uczniem². Z uwagi na utrudnioną pracę sądownictwa mało efektywne jest również kierowanie przez szkoły wniosków do sądu o wgląd w sytuację rodziny. Problemy z kontaktem z podopiecznymi zgłaszają także kuratorzy sądowi, streetworkerzy oraz inne osoby, które wcześniej udzielały dzieciom wsparcia. Nie zawsze można liczyć na to, że uczeń sam zgłosi, że dzieje się coś złego. W warunkach izolacji społecznej może on nie mieć możliwości przeprowadzenia rozmowy przez telefon, albo też nie posiadać komputera i dostępu do internetu.

Z informacji prasowych wynika, że Minister Edukacji Narodowej nie udzielił odpowiedzi na kierowane m.in. przez senatorów i dziennikarzy pytania o szacowaną liczbę dzieci, które znalazły się poza systemem oświaty³. Budzi to ogromne zaniepokojenie Rzecznika Praw Obywatelskich, który dostrzega konieczność podjęcia przez odpowiednie organy pilnych działań w celu ochrony najmłodszych obywateli. Zdaniem Rzecznika nie można bowiem poprzestać na stwierdzeniu, że większość szkół zorganizowała zdalne nauczanie, a nauczyciele realizują podstawę programową. Należy podkreślić, że **szczególnie w przypadku uczniów najmłodszych ich całkowity brak udziału w życiu szkolnym nie jest kwestią osobistego wyboru i powinien stanowić dla władz państwa powód do najwyższego niepokoju**.

Z uwagi na powyższe, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2020 r. poz. 627), zwracam się do Pana Ministra z apelem o podjęcie współpracy międzyresortowej wraz z Ministrem Edukacji Narodowej oraz Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w celu wprowadzenia

² O. Szpunar, P. Figurski, „Nauczyciele alarmują: z wieloma uczniami nie mamy kontaktu. Policja nie sprawdzi, co się z nimi dzieje”, 16.04.2020, <https://krakow.wyborcza.pl/krakow/7,44425,25872237,uczniowie-znikneli.html> (dostęp w dniu 14.05.2020)

³ J. Suchecka, „Są pieniądze na laptopy i tablety. Im więcej rodzin wielodzietnych w gminie, tym większe dofinansowanie”, 11.05.2020, portal tvn24, <https://tvn24.pl/polska/zdalna-szkola-pieniadze-na-komputery-dla-uczniow-do-lekcji-online-wnioski-od-15-maja-4580558>; K. Słowik, „MEN zadowolony ze zdalnych lekcji. "A co z uczniami, z którymi nie ma kontaktu?", 12.05.2020, <https://wyborcza.pl/7,75398,25939814,men-zadowolony-ze-zdalnych-lekcji-a-co-z-uczniami-z-ktorymi.html> (dostęp w dniu 14.05.2020)

odpowiednich rozwiązań, które mogłyby zapobiec wykluczeniu uczniów z systemu oświaty w czasie epidemii COVID-19 oraz dałyby szkołom skuteczne narzędzia do reagowania w sytuacji, kiedy istnieje podejrzenie zagrożenia dobra dziecka.

Ponadto, w oparciu o art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o RPO, uprzejmie proszę o odpowiedź na pytanie, czy w związku ze zgłaszaniem przez szkoły spraw wynikających z braku kontaktu z uczniami Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji gromadzi dane na ten temat oraz czy zostały w tej kwestii wydane jakiegokolwiek wytyczne.

Z wyrazami szacunku

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Pan Mikołaj Pawlak

Rzecznik Praw Dziecka